

M505

Kompenserande EU-finansierat livdjursstöd till rennäringen Dokument

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005
- Regeringens förslag till nytt landsbygdsprogram för perioden 2014-2020: Sweden -Rural Development Programme
- Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder
- Förordning (1986:255) om pristillägg på renkött
- Finsk förordning om stöd per djur som betalas för renskötselåret 2016/2017

Bakgrund*EU:s stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar*

Stöd till jordbrukare i bergsområden och andra områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar ska beviljas på årsbasis per hektar jordbruksareal för att kompensera jordbrukare för alla eller delar av de merkostnader och inkomstbortfall som är relaterade till begränsningarna för jordbruksproduktionen i det berörda området. Vid beräkning av extrakostnader och inkomstbortfall får medlemsstaterna i vederbörligen motiverade fall differentiera stödnivån i syfte att ta hänsyn till hur allvarlig den fastställda varaktiga begränsningen är som påverkar jordbrukets verksamheter och brukningssystemet.

Medlemsstaterna ska ange områden som är berättigade till stöd i bergsområden m.m. Områden, bl.a renskötselområdet, norr om 62:a breddgraden och vissa angränsande områden ska anses vara bergsområden.

Pristillägg på renkött

För att främja renskötselns rationalisering kan i mån av tillgång på medel bidrag lämnas som särskilt pristillägg på renkött. Pristillägget beräknas på slaktkroppens vikt och lämnas med 9 kr per kilo för vuxen ren och med 14:50 per kilo för renkalv. Frågor om pristillägg prövas av Sametinget. Pristillägg på i medeltal 16,5 milj. kronor har utbetalats under de senaste fem åren.

Kompensationsstöd

I förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder finns bestämmelser om stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar enligt artiklarna 31 och 32 i förordning (EU) nr 1305/2013. Stöd lämnas för grovfodergrödor, växtodlingsgrödor och extensiva grödor med de belopp och till de områden som framgår av bilaga till förordningen. I förordningen anges villkor om företagets storlek, markdisponering och –typ, odling, djurhållning m.m.

Motiv

Sameområdet och den samiska befolkningen är en mycket viktig del av den svenska landsbygden. Samerna i Sverige bor till övervägande del inom sameområdet, där ett hållbart nyttjande av naturresurser, företagande, tillväxt, sysselsättning, både inom de areella näringarna och inom annat landsbygdsbaserat företagande är den yttersta förutsättningen för bevarande och utveckling av den samiska kulturen.

Sameområdet är i sin helhet inom det yttersta randområdet, där det enligt rådets förordning bör tillämpas särskilda bestämmelser för att främja en livskraftig politik i syfte att mildra särskilda hinder och strukturproblem och öka värdet på områdets produkter som en följd av att områdets ekonomi är beroende av ett begränsat antal produkter.

De åtgärder som sätts i verket i landsbygdsprogrammet för 2014-2020 för landsbygden och lantbruket i övrigt bör i alla delar ha sin motsvarighet i sameområdet och för rennäringen. P.g.a. att samernas traditionella nyttjande av naturresurserna inte kan vara lika intensivt som inom lantbruket i övrigt (p.g.a. biologi och klimat) måste dock åtgärderna modifieras till ett landskapsbaserat nyttjande av icke-kultiverade naturresurser.

Enligt rennäringslagens (1971:437) 65 a § skall rennäringen bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.

Beskrivning av åtgärden

Stödet ska främja och upprätthålla en naturbetesbaserad renskötsel. Kompensation ges för naturgivna nackdelar ges p.g.a. naturbetesmarkernas låga produktivitet, framför allt bristen på tillräckligt snabbt förnyelsebart vinterbete för rennäringen. Kostnader för nödvändig flyttning mellan olika säsongsbetesområden p.g.a. naturbetesmarkernas låga produktivitet ska kompenseras.

Bevarandet av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga är en viktig åtgärd för att nå målen med kompensationsbidraget. För att vinterbetet skall kunna förnyas och ha en långsiktig produktionsförmåga måste betesutnyttjandet vara flexibelt och anpassas till den aktuella betesproduktionen.

Område där ersättning kan beviljas

Samebyarnas betesområden.

Målgrupp

Berättigade till ersättning är renskötande medlemmar eller koncessionshavare med husfolk som uppfyller Skatteverkets villkor för näringsverksamhet

- självständighet
- vinstsyfte
- varaktighet,

med renantalet som utgångspunkt.

Ersättning

Ersättning lämnas per areal naturbetesmark med samebyarnas fastställda högsta renantal som beräkningsunderlag. Samebyarnas högsta renantal är relativt väl anpassat till arealen betesmark.

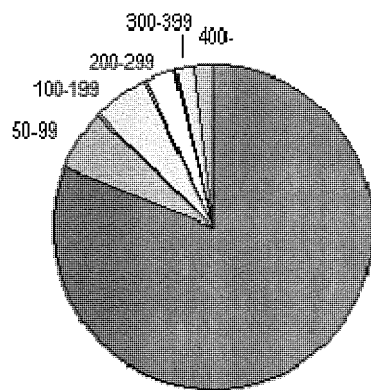
1. Stöd ska beviljas på årsbasis per ren.

2. Stöd beviljas med 200 kronor per ren enligt renlängd.
3. Stöden ska beviljas renskötande medlem eller koncessionshavare med husfolk som äger lägst 100 renar.
4. Om samebyns renantal överstiger det högsta tillåtna trappas stödet progressivt ned.

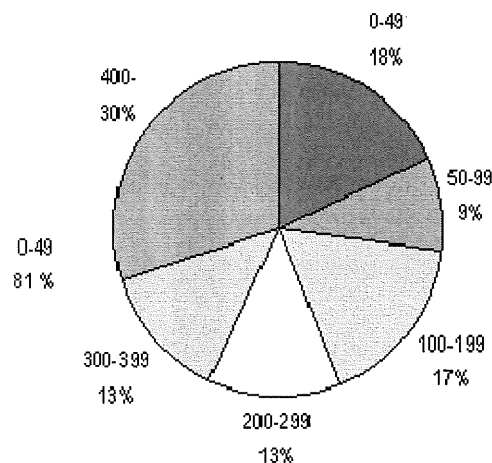
Mål för åtgärden

Målet för åtgärden är att 250 000 km² bruttoareal naturbetesmark för renar (tabell 1) skall brukas så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.

Sammanlagt förväntas högst c.a. 500 företag (figur 1) att ansöka om kompensationsbidrag för c.a. 165 000 renar (figur 2).

Figur 1. Andel renägare efter storleksgrupp 1998, totalt 4 654 (Jordbruksverket)

Figur 2. Andel renar efter storleksgrupp 1998, totalt 227 150 (Jordbruksverket)

Renantalet under de senaste fem åren har varit c.a. 250 000.

Beskrivning av beräkningsmetoden och gjorda antaganden i samband med denna

För att utnyttja och behålla naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga måste renarna flyttas mellan olika säsongsbetesområden (figur 3). Dessa flyttningar för med sig ökade investeringar och driftskostnader, bl.a.

- Fler stängselanläggningar för samling och flyttning mellan säsongsbetena
- Fler arbetsbostäder i olika säsongsbetesområden
- Dubbel bosättning och hemresekostnader för renskötare under delar av året
- Flyttningskostnader bl.a. i form av snöskoter-, 4WD- och lastbilsutgifter.

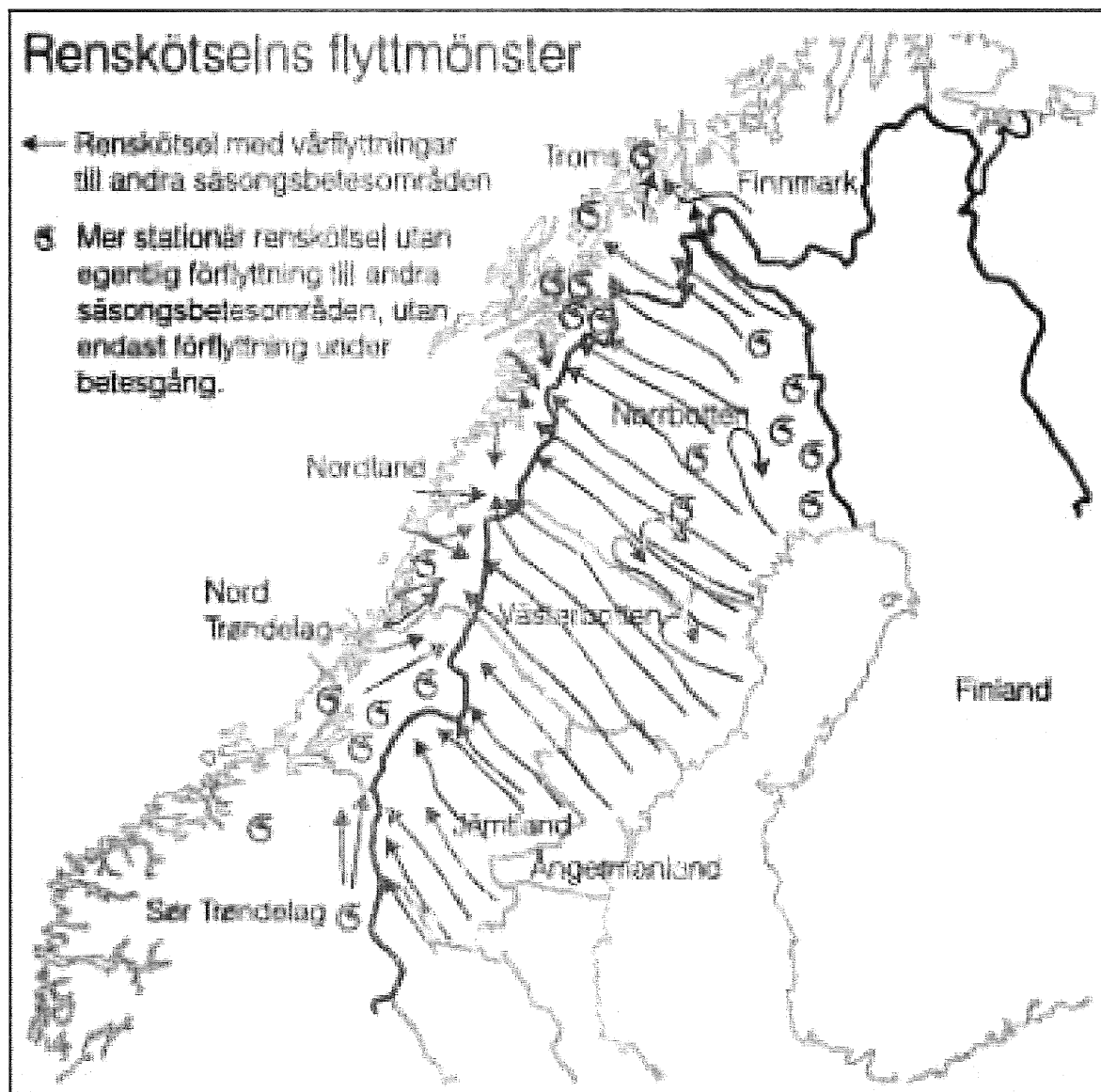
Merkostnaderna beräknas till 200 kronor per ren och år jämfört med en stationär drift.

Finansiering

Åtgärden finansieras till hälften med EU:s bidrag till landsbygdsutveckling och till hälften med det rennäringsanslag som används som pristillägg. Den totala kostnaden beräknas till c.a. 30 milj. kronor.

Reindeer grazing areas km²

 Reservbetesområde
 Reserverat vinterbetesområde
 Koncessionssamebyar
 Konventionsbetesområden
 Aretruntmarker
 Samebyns betesområde

Figur 3. Principskiss som visar renskötselns vårflyttningar.

Förordning om kompenserande livdjursstöd till rennäringen

<i>Finsk förordning</i>	<i>Möjlig lydelse</i>
I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 4 § 2 mom. och 14 § 3 mom. i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), av dem 4 § 2 mom. sådant det lyder i lag 457/2010	<i>Grundläggande bestämmelser</i> 1 § Denna förordning kompletterar förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.
<i>1 § Tillämpningsområde</i> Denna förordning innehåller bestämmelser om stöd som beviljas till renägare på grundval av antalet djur för det i renskötsellagen (848/1990) avsedda renskötselåret 2016/2017 med medel som i statsbudgeten för år 2016 anvisats för det nationella stödet för jordbruket och trädgårdsodlingen.	<i>Tillämpningsområde</i> 2 § För att kompensera rennäringen för de merkostnader och inkomstbortfall som är relaterade till begränsningarna för naturbetesmarkernas produktionsförmåga kan i mån av tillgång på medel bidrag lämnas som särskilt stöd per djur.
<i>2 § Stödtagare</i> Ansökan om stöd	<i>Stödmottagare</i> 3 § Stöd betalas till renskötande medlems eller

Stöd betalas till i 14 § 1 mom. i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) avsedda stödsökande som bedriver renskötsel i området C3 eller området C4 enligt bilaga 1 till statsrådets förordning om stödområden för jordbruksstöd och de delområden av stödområdena som räknas som skärgård (5/2015). Som hushåll betraktas också ett oskiftat dödsbo. En förutsättning för att få stöd är att stödmottagaren för bok över intäkterna och utgifterna för sin rennärning.	koncessionshavares hushåll som självständigt, i vinstsyfte och varaktigt bedriver rennäringsverksamhet. Ett hushåll anses omfatta äkta makar samt dem som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden och som tidigare har varit gifta med varandra eller som har eller har haft ett gemensamt barn. Hushållet omfattar också ovan nämnda makars eller sambors barn och adoptivbarn som bor i samma hushåll och inte har fyllt 18 år före ingången av det kalenderår för vilket stöd söks. Som hushåll betraktas också ett oskiftat dödsbo. En förutsättning för att få stöd är också att stödmottagaren har sin renskötselverksamhet registrerat hos Skatteverket.
<i>3 § Livrenar som berättigar till stöd</i> Livrenar som berättigar till stöd En förutsättning för stöd är att de som hör till hushållet enligt renlängderna äger sammanlagt minst 80 stycken i 5 § 2 punkten i renskötsellagen avsedda livrenar vid utgången av renskötselåret. Äganderätten till och antalet djur som berättigar till stöd grundar sig på renlängden för renskötselåret 2015/2016. Handel med ren under renskötselåret 2015/2016 kan beaktas när stöd beviljas. Stöd betalas inte för livrenar till den del antalet överstiger det största tillåtna antalet livrenar för renbeteslagen eller deras delägare. Om antalet livrenar i renbeteslaget överstiger det största tillåtna antalet, minskas antalet stödberättigande livrenar per hushåll i fråga om det överstigande antalet i samma förhållande som hushållen äger livrenar i renbeteslaget. Är det antal livrenar som hör till ett hushåll mindre än vad som föreskrivs i 1 mom., får hushållet beviljas stöd på basis av det antal livrenar som kvarstår, om hushållet före minskningen har haft minst det antal livrenar som föreskrivs i 1 mom. Stöd betalas inte för livrenar som en delägare borde ha slaktat enligt de slaktplaner som renbeteslaget godkänner årligen. Om antalet icke slaktade renar i hushållet är mer än tre procent av det totala antalet livrenar, betalas inget stöd till hushållet.	<i>Renar som berättigar till stöd</i> 4 § En förutsättning för stöd är att de som hör till hushållet enligt fastställd renlängd äger sammanlagt minst 100 renar. Äganderätten till och antalet av de djur som berättigar till stöd grundar sig på renlängden för kalenderåret innan stödåret. Stöd lämnas inte för mer än 1000 renar per hushåll. Äger minst två hushållsmedlemmar minst 100 renar var lämnas stöd för upp till 1200 renar. Stöd betalas inte för renar till den del antalet överstiger det största tillåtna antalet renar för samebyn. Om antalet renar i sameby överstiger det största antalet tillåtna renar, minskas antalet stödberättigande honrenar i hushållen i fråga om det överstigande antalet i samma förhållande som hushållen äger renar i samebyn. Om antalet honrenar är mindre än vad som föreskrivs i första stycket får stöd dock beviljas hushållet på basis av det antal honrenar som kvarstår, om hushållet före minskningen har haft minst det antal honrenar som föreskrivs i första stycket.
<i>4 § Stödbelopp</i> Stödbeloppet är högst 28,50 euro per livren.	<i>Stödbelopp</i> 5 § Stödbeloppet är högst 200 kronor per ren och år.
	6 § Frågor om stöd prövas av Sametinget. Sametingets beslut enligt denna förordning får inte överklagas. Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna förordning får meddelas av Sametinget.
<i>5 § Ikraftträdande</i> Denna förordning träder i kraft den 29 juni 2016.	Denna förordning träder i kraft ....
	Denna förordning ersätter förordning (1986:255) om pristillägg på renkött

Yrkande

- att regeringen ändrar förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder för att kompensera rennäringen för de merkostnader och inkomstbortfall som är relaterade till begränsningarna för naturbetesmarkernas produktionsförmåga,
- att regeringen ersätter förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött med en förordning om kompenserande livdjursstöd till rennäringen,
- att stöd lämnas med 200 kronor årligen per ren enligt renlängd till renskötande medlems eller koncessionshavares hushåll som självständigt, i vinstsyfte och varaktigt bedriver rennärvingsverksamhet, och
- att åtgärden finansieras till hälften med EU:s bidrag till landsbygdsutveckling och till hälften med det rennärvingsanslag som används som pristillägg.

För sametingspartiet Guovssonásti

Per Mikael Utsi